

Motion till riksdagen 2020/21:254

av **Désirée Pethrus och Robert Halef (båda KD)**

Religionsfrihet och förföljelse av kristna

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sida och FBA ska arbeta med metodikutveckling och i större utsträckning använda religiösa ledare lokalt för att förändra negativa strukturer såsom på exempelvis jämställdhetsområdet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Utrikesdepartementet bör öka kunskapen om religiös läskunnighet samt religionsfrihetsfrågor hos sin personal och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i svenskt bistånd lägga mer resurser på att lyfta frågor om religionsfrihet och att detta skrivs in i den svenska biståndsplattformen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sida bör ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att konkretisera hur arbetet med religions- och religionsfrihetsfrågor ska integreras i utvecklingssamarbetet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att i ökad utsträckning kanalisera humanitärt bistånd genom trosbaserade organisationer och andra lokala civilsamhällesorganisationer som finns på plats lokalt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i de landstrategier som tas fram alltid bör finnas en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten och tillkännager detta för regeringen.

Religionsfrihet

Religionsfrihet är en av rättigheterna i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna (paragraferna 18–20) samt i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (paragraferna 9–10). Dessa blev svensk lag 1995. Ändå har religionsfriheten haft en alldeles för låg profil i Sveriges utrikespolitiska

policy och praxis. Genom synen på att religion främst är något privat har förståelsen för religionsfrihetens innebörd förts till det privata området. Däremot ser man i ett internationellt perspektiv att religion och tro kraftigt påverkar människors relationer och hur stater relaterar till varandra och sina medborgare.

Religionsfrihet är en grundläggande frihet. Det är något som gäller alla och som alla tjänar på eftersom det skapar och bidrar till förutsättningar för fred, demokratisering, utveckling och de övriga mänskliga fri- och rättigheterna. Brotten mot religionsfriheten är dock enorma i en internationell kontext och i många länder ser man en negativ trend. Över hälften av världens befolkning lever i länder där staten kraftigt begränsar eller förbjuder medborgarnas frihet att tro, lära sig om tro och utöva tro. Dessa begränsningar har negativ påverkan på människor från alla trosuppfattningar och övertygelser (inklusive ateister, agnostiker och pacifister).

Religionsfrihet är en viktig mänsklig rättighet i sig och omfattar rätten till en identitet, att bilda sig en egen uppfattning om livs- och trosfrågor och att själv eller tillsammans med andra utöva sin tro eller livsåskådning. Religionsfrihet är också ett exempel på de mänskliga fri- och rättigheternas odelbarhet. Bristande religionsfrihet hotar människors rätt till liv och privatliv, associationsfrihet och yttrandefrihet och till sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter. Rättigheten är tillsammans med de övriga åsiktsfriheterna en förutsättning för demokratiskt deltagande och utrymme.

Religionens roll i biståndet

En majoritet av världens befolkning beskriver sig själv som religiös och religiösa ledare inger många gånger störst förtroende bland olika befolkningar. Detta är ett faktum som svenskt utvecklingssamarbete måste förhålla sig till. Religion har både visat sig kunna vara en positiv faktor för utveckling men även ett hinder. Oavsett vilket måste religionens och religiösa ledares betydelse för människor och samhällen alltid beaktas.

I Svenska missionsrådets publikation *For better for Worse, The Role of Religion in Development Cooperation* (2019) tas flera goda exempel upp på hur religionen kan användas som positiv kraft för förändring, samtidigt som negativa aspekter problematiseras. Religion används ofta av olika stater och samfund som ett argument mot kvinnors rättigheter. Samtidigt finns flera exempel som visar att ett aktivt arbete som beaktar religion och trosbaserade organisationer inte går i stäv med Sveriges engagemang i frågor som till exempel rör reproduktiv hälsa och kvinnors rättigheter. Ett exempel är arbetet med hiv i Sydafrika där trosbaserade organisationer har involverat religiösa ledare i det förebyggande arbetet. Ett medborgarhus i samma land, kallat Ujamaa Centre for Community Development and Research, har tillsammans med forskare, i flera år arbetat med bibeln och historien om Tamar för att motverka mäns våld mot kvinnor. Arbets sättet har sedan framgångsrikt spridits till stora delar av Afrika samt Sydamerika och Mellanöstern. Det finns även flera exempel där svenska trosbaserade organisationer har kunnat nå ut till och påverka religiösa samfund och organisationer i andra länder. Dessa svenska trosbaserade organisationer har många gånger en helt annan möjlighet att på ett konstruktivt sätt påverka andra religiösa grupper än vad religiöst obundna organisationer och myndigheter kan. Vi menar att Sida, FBA och UD i större utsträckning bör samarbeta med religiösa ledare lokalt för att förändra negativa strukturer inom exempelvis jämställdhetsområdet (våld mot kvinnor, könsstämpning, barnäktenskap m.m.) och i ett effektivt och inkluderande fredsbyggande.

Förföljelsen av kristna

När det gäller frågan om förföljelse av kristna är utvecklingen särskilt oroande då förföljelsen har ökat kraftigt de senaste åren. Den är nu värre än någonsin och kristna världen över riskerar fängelsestraff, misshandel, tortyr, konfiskering av hem och tillgångar, på grund av sin kristna tro. Den långsiktiga trenden är tydlig och mycket nedslående. Det visar Open Doors senaste rapport från januari 2020.

Rapporten listar de femtio länder som är värst för kristna att leva i och i dessa länder utsätts totalt 260 miljoner kristna för systematisk förföljelse.

Förföljelsen mot kristna i världen har ökat ständigt under de senaste decennierna. Våld, förtryck och systematiskt planerade övergrepp av islamistiska terrororganisationer hotar kristnas existens i Mellanöstern och i flera länder i Afrika. Ökande förföljelse förekommer även i kommunistiska länder, såsom Nordkorea och Kina, där intoleransen är stor. Det bör samtidigt betonas att denna typ av mycket allvarliga och illegitima begränsningar av religionsfriheten inte bara drabbar de kristna som i ökande utsträckning är offer för förföljelse. Begränsningarna drabbar alla olikvärdiga minoriteter i dessa kontexter och moderata majoritetsmuslimer. Dessa begränsningar av religionsfriheten har också direkt påverkan på dessa länders demokratiska och rättsstatliga utveckling, det totala demokratiska utrymmet för civilsamhället samt inre säkerhet och stabilitet.

Under 2019 tog det brittiska utrikesdepartementet fram en rapport som slår fast att kristna är de mest förföljda i världen. Rapporten konstaterar att förföljelsen av kristna på allt fler platser närmar sig definitionen av ett folkmord. Vi har redan sett hur Islamiska staten (IS) gjort sig skyldiga till detta avsevärda brott i Syrien och Irak. I den brittiska rapporten framgår att kristna utgjorde 20 procent av befolkningen i Mellanöstern och Nordafrika för hundra år sedan. Idag är siffran bara 4 procent.

Att Nordkorea i år igen toppar Open Doors lista vad avser förföljelse, är tyvärr ingen nyhet och föga förvånande. Men även i flera andra länder går utvecklingen åt fel håll. En tredjedel av världens befolkning bor i Kina och Indien, vilket ger dem ett stort inflytande. I Kina, med cirka 100 miljoner kristna, vilket är fler än vad som är medlemmar i det regerande Kommunistpartiet, har nya lagar införts som exempelvis innebär att barn och unga inte får lyssna till religiös undervisning, såsom söndagsskola eller undervisning inför konfirmation. Genom en ny förordning flyttade Kina över ansvaret från en statlig myndighet till att det ska ligga direkt underställt partiet, hos en enhet som också ansvarar för etniciteten i landet. De kristna syns alltmer i samhällsbilden vilket ses som ett hot. Man har därför lanserat en femårsplan som heter ”Principer för hur kristendom ska bli mer kinesisk”. Den teknologiska utvecklingen gör det möjligt att använda teknik för att övervaka människors trosutövning. Kyrkor i Kina har tvingats stänga då man vägrat att videoövervaka sina församlingsmedlemmar inne i kyrkan.

I Indien används istället hindunationalism för att särbehandla kristna minoriteter. Regeringspartiet BJP och den hindunationalistiska rörelsen agerar för att motverka den kristna minoriteten. Indien, med sina 1,3 miljarder invånare, genomförde i maj 2019 val där BJP med sin ledare och premiärminister Narendra Modi vann en överlägsen seger. Modi anses som företagsvänlig men för även en hård för politik kring nationell säkerhet och ”hinduer först”. I Indien har flera delstater antagit lagar mot rätten att konvertera.

I Mellanöstern ser vi en mycket allvarlig situation där religiösa minoriteter riskerar att helt försvinna på flera platser, även om situationen blivit något bättre efter att IS bekämpats i framförallt Irak. Men den radikaliserade islamismen har spridits från Mellanöstern till afrikanska länder söder om eller nära Sahara. Det beräknas idag finnas cirka 30 militanta islamistiska grupper i länderna söder om Sahara. Detta påverkar Afrika och

de kristna i regionen. Svaga regeringar som inte har kontroll har svårt att försvara sin befolkning, inklusive de kristna grupperna.

Kristdemokraternas förslag

Kristdemokraterna har oförtrutet påpekat att religionsfriheten är en grundläggande frihet. Men intresset från regeringen har minst sagt varit svalt. Med tanke på den oroande utvecklingen bör dessa frågor få högsta prioritet. Under alliansåren fick vi till en hel del förbättringar med exempelvis utbildningar på UD, men detta måste ständigt följas upp och vidareutvecklas.

Kristdemokraterna menar att Utrikesdepartementet måste ha hög kunskap om religionsfrihetsfrågor och religionens roll i de samhällen där arbete bedrivs. Ute på ambassader måste Sverige, i sitt arbete för mänskliga rättigheter, ha grundläggande kunskaper om tro och religion men också hur kristna, och andra minoriteter, i aktuella länder förföljs på grund av sin tro. För att detta ska vara möjligt krävs både fortsatt integrering av frågorna i Diplomatprogrammet och nya digitala utbildningar för personal placerad på ambassader.

När det gäller frågan om förföljelse av kristna är utvecklingen allvarlig. Open Doors rapport visar att det krävs konkreta och systematiska åtgärder. Även svenskt bistånd måste förhålla sig till detta. Tyvärr strök regeringen den enda skarpa formuleringen om religionsfrihet som fanns i utkastet till regeringens nya bistandsplattform. Sida saknar också en handlingsplan för att konkretisera hur arbetet med religions- och religionsfrihetsfrågor ska integreras i utvecklingssamarbetet. Sveriges bistands- och utrikespolitik bör därför inte bara främja religionsfriheten utan även ta hänsyn till religionens roll i kontexten där vi bedriver utvecklingssamarbete. Religiösa aktörer är närvarande före, under och efter en kris, därför är de också ofta de som först kan svara och erbjuda hjälp när en katastrof inträffar; men också de som finns kvar när andra humanitära aktörer har försvunnit. Religiösa aktörer är också ofta knutna till stora globala nätverk vilka snabbt kan mobiliseras. Trots detta osynliggörs ofta just religiösa aktörer inom frågor som berör humanitärt arbete och dess koppling till övrigt utvecklingsarbete. Sverige bör därför verka för att i ökad utsträckning kanalisera humanitärt bistånd genom trosbaserade organisationer och andra lokala civilsamhällesorganisationer som finns på plats. Dessa har många gånger en helt annan möjlighet att nå de mest utsatta. I de landstrategier som tas fram bör det alltid finnas en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten.

EU kan också göra mer i frågan. Sverige bör verka för att EU i ökad grad bör inkludera religions- och övertygelsefrihet i sina landrapporter om mänskliga rättigheter, att EU:s humanitära bistånd i högre grad kanaliseras till religiösa aktörer och andra lokala civilsamhällesorganisationer samt att EU ska göra en översyn av tillämpningen av de riktlinjer kring religionsfrihet som antogs 2013. EU som världens största bistandsaktör med över 90 miljarder kronor bör kunna göra mer.

Religion och religionsfrihet får allt större betydelse på den internationella politiska arenan men frågorna har länge haft lägre prioritet i svensk utrikespolitik. Sverige bör prioritera religionsfrihet för att den är viktig i sig men också för att den är en av förutsättningarna för att nå resultat i Sveriges övriga utrikespolitiska prioriteringar.

Vi kristdemokrater kommer fortsätta kämpa för att religionsfriheten ska få en mer framskjuten plats i svensk utrikespolitik så att vi kan garantera alla religionsfrihet.

Désirée Pethrus (KD)

Robert Halef (KD)